

105. møde

Torsdag den 24. juni 1999 kl. 10.15

Dagsorden

1) Eventuelt: Første behandling af beslutningsforslag nr. B 151:

Forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af operationsområdet for det danske bidrag til den NATO-ledede multinationale styrke i Albanien. Af udenrigsministeren (Poul Nielson, fg.). (Fremsat 24/6 99).

(Mødet foregik i Landstingssalen på Christiansborg)

Samtykke til behandling

Formanden:

Den sag, der er opført på dagsordenen, kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Første behandling af beslutningsforslag nr. B 151:

Forslag til folketingsbeslutning om udvidelse af operationsområdet for det danske bidrag til den NATO-ledede multinationale styrke i Albanien.

Af udenrigsministeren (Poul Nielson, fg.). (Fremsat 24/6 99).

Formanden:

Jeg skal, inden vi går i gang med førstebehandlingen, oplyse, at det er min hensigt ved slutningen af førstebehandlingen at tilkendegive et tidspunkt for anden (sidste) behandling sidst på eftermiddagen eller først på aftenen. Så vil det vise sig, når vi kommer dertil, hvorvidt tidspunktet kan holdes, eller om der kan blive tale om en udskydelse. Blot dette til oplysning.

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Per Kaalund (S):

Heldigvis er direkte krigshandlinger i Kosovo-konflikten stoppet. De serbiske tropper er trukket ud af Kosovo, bombningerne er ophørt, og UCK er under afvæbning. Derfor er det naturligt, at de flere hundrede tusinde kosovoalbanske flygtninge og fordrevne ønsker at vende hjem, og de kommer hjem og vender hjem langt hurtigere og i langt større tal, end de internationale organisationer havde forventet. Det gælder også for flygtninge og fordrevne, der opholder sig i det nordlige Albanien, hvor den danske opklaringsenhed som en del af AFOR-styrken udfører humanitære opgaver.

Tilbagevenden af flygtninge og fordrevne skal gerne ske i tryghed og sikkerhed, og derfor planlægger NATO i samarbejde med UNHCR og den albanske regering at indsætte dele af AFOR-styrken bl.a. som eskorte af flygtninge fra Albanien og ind i Kosovo.

Folketinget behandlede og vedtog i april måned B 116 om AFOR-styrken og den danske deltagelse, og dér blev der fra regeringens side givet tilsagn om, at såfremt der skulle ske ændring i opgaven, så ville man vende tilbage til Folketinget, og det er det, der sker nu her i dag, hvor regeringen anmoder om Folketingets samtykke til, at opklaringsenhedens operationsområde udvides.

Dette samtykke kan den socialdemokratiske folketingsgruppe medvirke til at give, og ifølge regeringen er den danske opklaringsenhed udrustet til også at kunne klare denne opgave af humanitær art, selv om der foreligger mulighed for magtanvendelse.

I øvrigt handles der jo under FN's sikkerhedsresolution 1244 af 10. juni 1999 om tilbagevenden af flygtninge, så på den socialdemokratiske gruppes vegne kan jeg give tilsagn om samtykke.

Anders Mølgaard (V):

For ca. 10 uger siden gav Venstre sin helhjertede tilslutning til et dansk bidrag til AFOR-styrken i Albanien.

Den 160 mands store spejdereskadron samt forsyningsenheder har siden begyndelsen af maj været udstationeret i det nordøstlige Albanien for at beskytte nødhjælpsoperationen. Den danske AFOR-styrke har ydet en fortrinlig indsats i en meget sensitiv fase, hvor hundrede-tusinde flygtede fra barbariske forfølgelser i

Kosovo til relativ sikkerhed i Albanien. Efter den serbiske tilbagetrækning fra Kosovo strømmer flygtningene nu tilbage.

I lyset af den nye udvikling er det både såre logisk og rigtigt at redefinere og udvide mandatet for vort AFOR-bidrag. Regeringen søger støtte til at udvide opklaringsenhedens operationsområde til også at omfatte Kosovo, så det bliver muligt at eskortere flygtninge tilbage til Kosovo fra Albanien. B 116 fra april gav som bekendt kun spejdereskadronen mulighed for at operere i decideret albansk territorium.

Venstre kan fuldt ud tilslutte sig mandatudvidelsen. Vi forventer naturligvis, at forsvarsministeren drager omsorg for, at det danske AFOR-kontingent har det fornødne udstyr og backup til at løfte bl.a. ekskorteringsopgaverne forsvarligt.

Vi har noteret os, at flere lande har afvist anmodning om at deltage i ekskorteringen. Om det skyldes sikkerhedshensyn kan forsvarsministeren måske i dag løfte sløret for.

I forlængelse af udvidelsen af det geografiske mandat vil det måske også være relevant at se på opgavens tidsprofil. I dette beslutningsforslags bemærkninger står der jo, at den danske opklaringsenhed stilles til rådighed for udførelse af opgaver frem til ultimo juli 1999, hvor opklaringsenheden planlægges hjemtaget. Umiddelbart virker tidsplanen meget stram, måske grænsende til det urealistiske. Når regeringen alligevel i dag søger mandatet udvidet, så ville det måske være relevant ved samme lejlighed at få lidt mere elastik i operationens tidshorisont.

Som bekendt er tempoet af implementeringen af den 55.000 mand store KFOR-styrke langtfra tilfredsstillende. Kun ca. 18.000-20.000 NATO-soldater er i dag i Kosovo. Både SACEUR og generel Michael Jackson har gentagne gange appelleret om at speede processen med leveringen af de enkelte nationale bidrag op.

Et bredt flertal her i Folketinget vedtog som bekendt i sidste uge, at Danmark skal bidrage med en bataljon til KFOR, som dog først er på plads optimistisk medio juli eller ultimo juli. Selv om AFOR-styrken ikke kommer under KFOR-kommando, vil alene opklaringsenhedens blotte tilstedeværelse snart også inde i Kosovo øge NATO's tilstedeværelse her og nu og endda i en meget vigtig og sensitiv fase.

Venstre kan som nævnt støtte forslaget og tilsiger regeringen en hurtig behandling i Folketinget set i lyset af opgavens hastende karakter.

Hans Engell (KF):

Regeringen søger i forslaget om en udvidelse af mandatet for den danske styrke i Albanien, så den nu udsendte danske enhed kan yde aktiv bistand for den tilbagevenden af de kosovo-albanske fordrevne, som nu lykkeligvis er i gang.

Vi kan støtte forslaget, som er i klar overensstemmelse med den målsætning, der jo var udgangspunktet for hele krigen og for NATO's aktion, nemlig at sikre, at de flygtninge, der var drevet på flugt af Milosevics styrker, skulle kunne vende tilbage.

Det er en meget glædelig oplevelse at kunne konstatere, at der på nuværende tidspunkt, så vidt det er fremgået af medierne, er tale om, at mere end 200.000 enten har kunnet vende tilbage eller er på vej til at vende tilbage til deres hjem.

Regeringen redegør i forslaget for indsættelsen, og da det jo klart ligger uden for det mandat, der blev givet i forbindelse med Folketingets beslutning sidst om at udsende det danske kontingent til AFOR, er det nødvendigt, at regeringen søger Folketingets tilslutning til at ændre mandatet. Det betyder, at den danske opklaringsenhed, der blev indsat i Albanien, nu formentlig bliver den første danske styrke, der skal rykke ind i selve Kosovo.

Heldigvis er aktionen hidtil forløbet uden de meget store, omkostningskrævende komplikationer, men vi ved jo fra det hidtidige forløb i de seneste par uger, at operationen ikke er uden risici, og at det heller ikke har været uden omkomne og tilskadekomne. Derfor er det godt, at den danske styrke udrustnings- og uddannelsesmæssigt er klædt på til opgaven; at man kan løse den er der ingen tvivl om, ligesom AFOR hidtil har klaret opgaven på glimrende vis, ligesom det gælder for de andre danske enheder.

Vi tilsiger gerne en hurtig udvalgsbehandling og vedtagelse af forslaget, så styrken kan afsendes så hurtigt som muligt og dermed opfylde den mission, som er skitseret i regeringens forslag.

Villy Søvndal (SF):

Den 13. april behandlede vi forslaget om at sende danske styrker til Albanien for at sikre den humanitære situation i forbindelse med den meget store flygtningestrøm.

Som man vil huske, støttede vi dengang forslaget. Dengang var optagetheden i virkelighe-

den en anden, nemlig diskussionen om, hvorvidt det kunne blive starten på en invasionsstyrke, bl.a. en invasionsstyrke i Kosovo, og det var derfor, vi dengang var optaget af at begrænse styrken til det albanske luft-, sø- og landterritorium.

I dag er situationen jo gudskelov en ganske anden. Der foreligger en FN-resolution, der foreligger en forhandlet aftale, og sidst, men ikke mindst er det lige nu, der er brug for at beskytte den store flygtningevandring på vej tilbage.

Jeg har bl.a. været en af dem, der har kritiseret, at vi har arrangeret det danske forsvar sådan, at det tager os halvanden måned at komme på plads. Det synes jeg er meget lang tid. Jeg synes, det er godt, at der er lande, der hurtigt er i stand til at bringe deres styrker på plads i en situation, der er, som den er lige nu i Kosovo.

Vi deler fuldt ud regeringens opfattelse af, at der er tale om en vigtig humanitær opgave. Vi deler opfattelsen af, at den er af hastende karakter, og derfor støtter vi forslaget fuldstændig uden forbehold.

Det er jo kun en uge siden, vi havde den grundlæggende diskussion om Kosovo, også med de spørgsmål, der var nødvendige at få afklaret på det tidspunkt. Det fik vi, og jeg vil anse det for unødigt trætte at begynde at bombardere forsvarsministeren og udenrigsministeren med spørgsmål en uge efter, så derfor skal vi tilsikre en hurtig behandling igennem udvalget.

Christian H. Hansen (DF):

Dansk Folkeparti støtter forslaget om ændringer af styrkens geografiske operationsområde, så styrken kan følge flygtninge tilbage til deres hjemområder.

I Dansk Folkeparti mener vi dog, at det er meget vigtigt, at UCK er afvæbnet, inden den danske styrke sættes ind, og vi vil under udvalgsarbejdet stille en række spørgsmål om blandt andet dette.

Arne Melchior (CD):

CD siger et klart og fuldtonende ja til dette forslag, som vi vil gratulere med, at det er gået så stærkt.

Jeg vil benytte lejligheden til også at gratulere forsvarsministeren med hans udtalelser i tv i går, hvor der efter et møde i Det Udenrigspolitiske Nævn blev sagt, at der var skabt en masse

tvivl, og forsvarsministeren blev frittet, om han ikke synes, at Danmark blandede sig for meget indenom, om ikke det kunne være lidt mindre.

Jeg er glad for, at regeringen, forsvarsministeren baserende sig på et meget stort flertal i Tinget synes, at det er rigtigt, at Danmark blander sig indenom i stedet for udenom. Jeg er stolt ved at tilhøre en nation, der handler på den måde forbilledligt. Jeg er også yderst glad og tilfreds med at se, hvad soldater kan bruges til, og hvad danske soldater i deres store flertal gerne lader sig bruge til.

Hensigten med dette beslutningsforslag i dag er jo netop at fuldføre det, der var formålet med hele aktionen i de sidste 3 måneder, og det er en glæde at opleve, det er en glæde at være med til at kunne stemme ja til det.

Jørgen Estrup (RV):

Vi er jo nået ind i en fase omkring Kosovo, som er positiv, og det er uægtelig lettere at tage stilling til dette beslutningsforslag end flere af de andre, vi har haft. Dette at skulle være med til at hjælpe flygtningene sikkert hjem er en god opgave. Det er også efter Det Radikale Venstres opfattelse selvfølgelig, at Danmark bidrager til den proces gennem styrken i Albanien.

Man må så tilføje, at det er fornuftigt og klogt af regeringen at søge mandatet. Der var diskussion, som de fleste af os vil kunne huske i forbindelse med det oprindelige beslutningsforslag om AFOR, og specielt diskussion om områdebegrænsningen. Her går man klart ud over området, men det har også sin logiske begrundelse.

Man kan så tilføje, at det ville være godt, om alle andre lande i AFOR tog den samme beslutning, som vi forhåbentlig nu er parate til at træffe i det danske Folketing. Jeg har med en vis undren set, at der er lande, som er tilknyttet AFOR-styrken, som ikke har set sig i stand til at være med. Det kan jo overraske en del.

Jeg kan på Det Radikale Venstres vegne bare tilføje, at vi medvirker meget gerne til beslutningsforslaget og også meget gerne til en hurtig behandling.

Keld Albrechtsen (EL):

Regeringen har jo både den ret og den pligt og det privilegium at få sat sager til behandling på Folketingets dagsorden. Det er ikke os andre beskåret. Men nu vil jeg så holde mig til den sag, der er sat på dagsordenen.

Da Enhedslisten i sidste uge tog stilling til det mandat, regeringen fik, stemte vi imod, bl.a. fordi befolkningens rettigheder i Kosova ikke er sikret tilstrækkeligt i de aftaler, der er indgået: Selvbestemmelsesretten er ikke sikret.

Jeg mener ikke, at det forslag, der ligger her, på nogen måde ændrer dette billede. Der er ikke tale om nogen afgørende ændring af det grundlag, som flertallet har vedtaget det her på.

Enhedslisten har ikke indsigelser imod den konkrete ændring af mandatet, som ligger i det her, men vi har den opfattelse, at det flertal, som i sidste uge påtog sig ansvaret for det her, jo så også i dag må gennemføre den ændring, og derfor vil vi undlade at stemme.

Jeg kan i øvrigt sige, at vi ikke ser nogen grund til, at udvalgsbehandlingen skal trække i langdrag. Det er jo en meget enkel sag at tage stilling til, og vi vil derfor gerne medvirke til en hurtig udvalgsbehandling.

Tom Behnke (FP):

Det er glædeligt, at der nu igen er etableret så meget fred og ro i Kosovo, at det kan lade sig gøre, at kosovoalbanerne kan vende tilbage til Kosovo.

Det er godt at se, at kampagnen har virket. Der var mange, der rystede på hånden, og vi var også i Fremskridtspartiet lidt usikre på, hvor det ville bære hen, og derfor er det glædeligt at se, at udviklingen har ført os frem til, at flygtningene i dag kan vende tilbage igen. Og der er ingen tvivl om, at vi i Fremskridtspartiet gerne støtter et forslag, hvor danske soldater kan være med til at hjælpe flygtningene tilbage til Kosovo. Det er jo en helt naturlig følge af den udvikling, der har været i den kritiske situation på Balkan, at man nu, hvor det kan lade sig gøre, at de vender tilbage igen, da også sikrer, at de kan vende tilbage i sikkerhed, og derfor støtter Fremskridtspartiet udvidelsen af mandatet.

Udenrigsministeren (Poul Nielson, fg.):

Jeg vil gerne på regeringens vegne takke for den positive modtagelse, forslaget har fået, og jeg synes også, det er rigtigt at udtrykke tilfredshed med, at situationen i området nu er sådan, at det, vi diskuterer, er, hvordan man meget målrettet kan anvende den militære kapacitet, som bl.a. vi har været med til at stille til rådighed, med et klart humanitært sigte.

Jeg vil også understrege, at der reelt er brug for en styrke, der kan betrygge sikkerheden i

forbindelse med flygtningenes tilbagevenden – af mange grunde: Der er brug for en vis disciplinering, også med hensyn til at holde sig på de asfalterede veje, og der er brug for en vis styring af strømmen.

Der er altså andre aspekter end lige det, som mange måske umiddelbart mest tænker på i forbindelse med sikkerhedskonceptet. Det er altså også det at have en vis orden og et vist styr på tingene.

Men det vil være forkert at fortrænge, at der også i den mere umiddelbare, direkte sikkerhedsbetydning er et reelt behov for, at disse militære enheder kan anvendes i forbindelse med flygtningenes tilbagevenden.

Der er lang vej igen. Her vil jeg gerne føje en enkelt kommentar til om mineproblemerne:

Det, der sker i første omgang, kan ikke indebære en løsning som sådan på mineproblemerne, og derfor er sikkerhedsaspektet i forbindelse med den humanitære indsats med hensyn til tilbagevenden lige så meget et spørgsmål om en styring af de aktiviteter, der foregår.

Selve minerydningen vil – vil jeg godt bruge denne anledning til at sige – tage utrolig lang tid og være meget ressourcekrævende, især når vi altså taler om en humanitær minerydning, hvor der skal være en meget, meget høj grad af sikkerhed for, at der ikke er noget tilbage. Det vil være mere end de få uger, som har været antydnet som tidsterminen i den internationale debat.

Jeg vil gerne afslutningsvis sige, at det er en meget stor tilfredsstillelse for regeringen at have den opbakning, der har været tilkendegivet her ved førstebehandlingen, og vi imøde-ser også at bidrage til en hurtig udvalgsbearbejdning.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Forsvarsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden**Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i dag, torsdag den 24. juni 1999, kl. 16.00 med følgende dagsorden: (Se indledningen til næste møde).

Mødet hævet kl. 10.37
